

8 MAI / MEI 1945

C'est à l'initiative de M. **Georges Désir**, bourgmestre de Woluwe-Saint-Lambert, que l'œuvre *"Du bois de la crosse du fusil germe l'Arbre de vie"*, du sculpteur forestois **Christian KREKELS**, a été inaugurée en mai 2005 dans le cadre de la célébration du 60ème anniversaire de la fin de la Deuxième Guerre mondiale en Europe, le 8 mai 1945.

Animé par une volonté de contribuer à l'éducation civique et de transmettre aux générations futures la portée universelle de cette date, le conseil communal de Woluwe-Saint-Lambert décida d'en pérenniser le souvenir en faisant ériger au nouveau « Square du 8 mai 1945 », l'œuvre de Christian Krekels dont la représentation, un fusil brisé d'où émerge un arbre, constitue un symbole évident de la portée de ce tournant de l'Histoire.

La date du 8 mai 1945 signifie la fin, sur le continent européen, d'une guerre mondiale qui a été caractérisée par la pire des barbaries. Le régime nazi a exécuté, selon une méthode systématique, le plan d'extermination des Juifs, des tziganes et des homosexuels. Les camps de la mort, dont Auschwitz/Birkenau est un des plus tristement connus, nous rappellent que la Shoah restera à tout jamais dans l'Histoire de l'humanité le moment où la dignité humaine du peuple juif a été niée avec une brutalité sans nom.

L'Hôtel communal durant la guerre. Les carreaux sont renforcés de bandes de papier autocollantes afin d'éviter la dispersion des éclats de verre en cas de bris causés par des bombardements ou chutes d'obus.
(Coll. Musée communal de Woluwe-Saint-Lambert - d'après une carte postale ancienne)

Het gemeentehuis tijdens de oorlog. De vensterruiten zijn verstevigd met zelfklevende stroken papier om rondvliegende glasscherven te vermijden ingeval van glasbreuk door bombardementen of neerkomende obussen.
(Coll. Gemeentemuseum van Sint-Lambrechts-Woluwe - naar een oude postkaart)

Cérémonie d'hommage organisée en 1947 à l'occasion du rapatriement des corps des déportés.
(Coll. Musée communal de Woluwe-Saint-Lambert)

Huldigingsplechtigheid georganiseerd in 1947 naar aanleiding van de repatriëring van de lichamen van de gedeporteerden.
(Coll. Gemeentemuseum van Sint-Lambrechts-Woluwe)

« Du bois de la crosse du fusil germe l'Arbre de vie ». Réalisée par l'artiste Christian Krekels, la sculpture été installée en 2005 au centre de la place de Mai.

« Uit het hout van de geweerlof ontkiemt de levensboom ». Dit beeldhouwwerk van kunstenaar Christian Krekels werd in 2005 centraal op het Meiplein geplaatst.

Georges Désir et Christian Krekels lors de l'inauguration de la sculpture - mai 2005. Georges Désir en Christian Krekels tijdens de inhuldiging van het beeldhouwwerk - mei 2005.

Op initiatief van **Georges Désir**, burgemeester van Sint-Lambrechts-Woluwe, werd in mei 2005 het werk *"Uit het hout van de geweerlof ontkiemt de levensboom"*, van beeldhouwer **Christian KREKELS**, uit Vorst ingehuldigd, dit in het kader van de viering van de zestigste verjaardag van het einde van de Tweede Wereldoorlog in Europa op 8 mei 1945.

Om bij te dragen tot het onderwijs in burgerschap ofwel de burgerschapsvorming, en om aan de toekomstige generaties de universele draagwijdte van deze datum over te brengen, heeft de gemeenteraad van Sint-Lambrechts-Woluwe beslist om de herinnering eraan te bestendigen door op het nieuwe « 8 mei 1945-plein » het werk van Christian Krekels, een beeld van een gebroken geweer waaruit een boom tevoorschijn komt, te laten installeren. Dit kunstwerk vormt een voor de hand liggend symbool voor het belang van dit keerpunt in de geschiedenis.

De datum van 8 mei 1945 betekent het einde, op het Europese continent, van een wereldoorlog die werd gekenmerkt door de ergste wreedheden. Het naziregime heeft op zeer systematische wijze het plan voor de uitroeiing van joden, zigeuners en homoseksuelen uitgevoerd. De dodenkampen, waarvan Auschwitz/Birkenau één van de meest beruchte is, herinneren ons eraan dat de Holocaust voor altijd het moment in de geschiedenis van de mensheid zal blijven waarop de menselijke waardigheid van het Joodse volk met onnoemelijke brutaliteit werd ontkend.

Dans la pelouse d'honneur de l'ancien cimetière reposent les Woluwéens tombés pendant les deux guerres mondiales.

Op het ereveld van de oude begraafplaats rusten de Woluwenaars die gevallen zijn in de twee wereldoorlogen.

8 MAI / MEI 1945

Paul Hymans jeune
(Coll. Musée communal
de Woluwe-Saint-Lambert)

Paul Hymans jong
(Coll. Gemeentemuseum
van Sint-Lambrechts-
Woluwe)

Le 8 mai 1945 marque la fin d'une grave période de crise politique, sociale et morale, qui débute, non pas le 1er septembre 1939 mais bien le 28 juin 1914 à Sarajevo par l'assassinat de l'Archiduc François-Ferdinand de Habsbourg, neveu de l'Empereur François-Joseph d'Autriche. L'armistice du 11 novembre 1918 qui clôtura le premier conflit mondial, n'apporta pas une paix durable sur le continent européen. En effet, le Traité de Versailles de 1919 engendra des bouleversements politiques d'ampleur, dont la fin des empires centraux (Allemagne, Autriche-Hongrie, Russie), qui conduiront à l'avènement de régimes totalitaires. Le fascisme et le nazisme trouvèrent dans la grave crise financière internationale d'octobre 1929 le terreau de leur développement en Europe. La montée de ces régimes totalitaires ne pouvait que conduire à l'éclatement du second conflit mondial.

A l'inverse, la Victoire des Alliés en 1945 et les négociations de paix, conçues sur d'autres bases que celles du Traité de Versailles, aboutiront à la constitution d'alliances et d'associations internationales (ONU, OTAN, ...), garantes de stabilité à long terme et toujours actives aujourd'hui.

Point fondamental pour la paix en Europe, la volonté farouche de réconciliation des deux ennemis héréditaires, la France et l'Allemagne, sera à la base de la création de l'Union européenne, déjà pressentie avant 1940 par des figures visionnaires telles que le Belge **Paul Hymans** et le Français **Aristide Briand**.

S'en suivra sur notre continent une période de paix caractérisée par une prospérité économique et un développement technologique jamais atteint jusqu'alors. Dans la foulée, le mouvement de démocratisation de l'Europe connaîtra son point culminant en 1989, lors de la chute du mur de Berlin.

Vue aérienne de la place du Tomberg en 1950. En bas, vers la gauche, l'impact du V1 tombé en mars 1945.
(Photo Roger Vandonck - Coll. Musée communal)

Luchtfoto van het Tombergplein in 1950. Onderaan links, de inslag van de V1-bom gevallen in maart 1945.
(foto Roger Vandonck - Coll. Gemeentemuseum)

8 mei 1945 betekende het einde van een ernstige crisisperiode, op politiek, sociaal en moreel vlak, die niet op 1 september 1939 maar op 28 juni 1914 in Sarajevo begon, met de moord op aartshertog Frans Ferdinand van Oostenrijk, neef van keizer Frans Jozef van Oostenrijk. De wapenstilstand van 11 november 1918, die de Eerste Wereldoorlog beëindigde, had geen duurzame vrede tot stand gebracht op het Europese continent. Het Verdrag van Versailles van 1919 veroorzaakte immers grote politieke omwentelingen - met inbegrip van het einde van de centrale mogendheden (Duitsland, Oostenrijk-Hongarije, Rusland) - die tot de opkomst van totalitaire regimes zouden leiden. Fascisme en nazisme vonden in de ernstige internationale financiële crisis van oktober 1929 de ideale voedingsbodem voor hun ontwikkeling in Europa. Het kon niet anders of de opgang van deze totalitaire regimes zou leiden tot het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.

Omgekeerd leidden de overwinning van de Geallieerden in 1945 en de daaropvolgende vredesonderhandelingen, op basis van andere grondslagen dan die van het Verdrag van Versailles, tot de oprichting van allianties en internationale organisaties (VN, NAVO...) die garant staan voor stabiliteit op lange termijn en vandaag nog steeds actief zijn.

De sterke wil tot verzoening van de twee erfvijanden Frankrijk en Duitsland - een fundamentele factor voor de vrede in Europa - lag aan de basis van de oprichting van de Europese Unie, die al vóór 1940 voorbereid werd door visionaire figuren zoals de Belg **Paul Hymans** en de Fransman **Aristide Briand**.

Hierop volgde op ons continent een periode van vrede gekenmerkt door economische welvaart en een tot dan toe ongekennde technologische ontwikkeling. In aansluiting hierop bereikte de democratisering van Europa haar hoogtepunt in 1989, met de val van de Berlijnse Muur.

L'œuvre de Christian Krekels nous invite à prendre conscience que la Paix et la Liberté ne sont pas des faits définitivement acquis et que la vigilance des démocrates reste plus que jamais de mise.

Het werk van Christian Krekels moet ons doen beseffen dat Vrede en Vrijheid geen definitief verworven feiten zijn en dat de waakzaamheid van de democraten nog steeds meer dan ooit nodig is..

Paul Hymans
(Coll. Centre d'Etudes
Paul Hymans)

(Coll. Studiecentrum
Paul Hymans)

